

MRF 2023.335

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 22. december 2023, j.nr. 23/06113

Kystdirektoratets afslag på lovliggørende dispensation til to kviste på E's sommerhus ændret til en dispensation, da den lempeligere dispensationsadgang i naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 3, nr. 2, ikke forudsætter nyopførelse, og betingelserne for dispensation i øvrigt var opfyldt med et lægefagligt dokumenteret handicap hos E, og da det ansøgte var nødvendigt for indretning af bygningen af hensyn til E's handicap.

E havde som ejer af en ejendom inden for strandbeskyttelseslinjen søgt om lovliggørende dispensation til to kviste på taget af sit sommerhus i forbindelse med en genopførelse på soklen af ejendommens tidligere bebyggelse. Nærmeste Natura 2000-område lå ca. 2 km nordvest for ejendommen. På ejendommen, der havde et samlet areal på ca. 2,7 ha, lå et sommerhus med et registreret boligareal på 117 m² bestående af et grundareal på 77 m² og en tagetage på 40 m². Af BBR-registret fremgik, at der i 2017 var foretaget ændringer af den oprindelige bebyggelse fra 1967 i form af en ny bygning på soklen af den oprindelige. I den forbindelse havde E etableret to kviste på den nyopførte bygnings tagflade, dels en kystvendt kvist på 5,8 m i længden og dels en landværts kvist på 8 m i længden. I april 2020 meddelte Kystdirektoratet afslag på lovliggørende dispensation til de to kviste, hvilket efter klage fra E blev ophævet og hjemvist i **MRF 2022.302 Mfk**, idet nævnet fandt, at der kunne meddeles lovliggørende dispensation efter den lempeligere dispensationsadgang i naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 3, nr. 2, for udvidelse af boliger som følge af, at en beboer af husstanden lider af et væsentligt og varigt handicap, hvilket var tilfældet for E. Herefter meddelte Kystdirektoratet den 25. januar 2023 igen afslag på lovliggørende dispensation til de to kviste samt påbud om fysisk lovliggørelse, idet direktoratet fandt, at § 65 b, stk. 3, nr. 2, udelukkende fandt anvendelse på allerede eksisterende bolig og udvidelse heraf, og at der ved gen- eller nyopførelse kunne tages hensyn til handicappedes behov allerede ved planlægningen af boligens indretning. Med henvisning til nævnets afgørelse af 22. november 2020, hvor nævnet bl.a. fandt, at der var tale om nyopførelse, fandt direktoratet derfor, at de to kviste ikke var omfattet af undtagelsen. Direktoratet bemærkede i øvrigt på baggrund af de af E fremsendte lægerklæringer, at det ikke kunne udelukkes, at § 65 b, stk. 3, nr. 2, kunne have fundet anvendelse, såfremt der var tale om udvidelse af en allerede eksisterende bolig, og at alternative placeringer af en trappe, der var nødvendig for E som følge af handicap, kunne gøre

etableringen af kvistene overflødig, hvormed disse ikke var nødvendige. Afgørelsen blev påklaget af E, der anførte, at der ved renoveringen var etableret en ligeløbstrappe af hensyn til E's handicap i stedet for en tidligere spindeltrappe, og at den omhandlede kvist af pladsmæssige årsager var nødvendig for etableringen af ligeløbstrappen. E henviste herved til lægefaglige vurderinger, hvorefter ligeløbstrappen var nødvendig som følge af E's handicap. Herudover anførte E, at sagsbehandleren i direktoratet som følge af interessekonflikter var inhabil. Miljø- og Fødevarerklagenævnet behandlede først spørgsmålet om inhabilitet. Det var nævnets vurdering, at der ikke i sagen var fremkommet oplysninger, der kunne medføre, at sagsbehandleren var inhabil. Nævnet lagde herefter til grund, at der var tale om et dispensationskrævende forhold, og at dispensation efter § 65 b, stk. 1, kun kan meddeles i særlige tilfælde, og hvor der var tale om et nødvendigt formål, der bør gå forud for den generelle beskyttelsesinteresse. Uanset § 65 b, stk. 1, kan der dog meddeles dispensation til udvidelse af boliger efter § 65 b, stk. 3, nr. 2, når en beboer af husstanden lider af et væsentligt og varigt handicap, og når der i øvrigt foreligger et dokumenteret behov herfor. Nævnet fandt, at et flertal i nævnet ved **MRF 2022.302 Mfk** havde fundet, at dispensationsadgangen i § 65 b, stk. 3, nr. 2, i den aktuelle sag fandt anvendelse, idet bestemmelsen ikke er begrænset til beboelsesejendomme. Et ministersvar fra 2017, der syntes at forudsætte det modsatte, ændrede ikke herved. Nævnet fastholdt herefter vurderingen af, at forholdet var omfattet af den lempeligere dispensationsadgang i § 65, stk. 3, nr. 2, hvilket ikke ændredes af, at der var tale om nyopførelse, da det alene var dimensionerne af de omhandlede kviste, der havde medført, at byggeriet ikke havde karakter af genopførelse. Herefter fandt nævnet, at der kunne meddeles dispensation til begge kviste, idet kvisten landværts var nødvendig for etableringen af en ligeløbstrappe, der var nødvendig for E's handicap, uanset at der var alternative løsninger, og den kystvendte kvist sikrede

MRF 2023.335

ståhøjde på 1. sal, samt at der var tale om begrænset arealmæssig forøgelse i relation til den tidligere kvist. Det ansøgte fandtes i det hele ikke at stride mod hensynet til kystlandskabet. Afslutningsvis foretog nævnet en vurdering af, om det

ansøgte ville påvirke det nærliggende Natura 2000-område, hvilket ikke fandtes at være tilfældet. På denne baggrund ændrede nævnet direktoratets afslag på lovliggørende dispensation til en dispensation til at bibeholde de to kviste.

Kommentar: *Afgørelsen illustrerer, at når klagenævnet ændrer et afslag på dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15 til en dispensation, skal nævnet foretage en screening efter habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1, når dette ikke er sket af Kystdirektoratet, men understreger herudover den udvidede adgang til dispensation efter § 65, stk. 3, nr. 2, og reglens anvendelsesområde og følger dermed fortolkningen i MRF 2022.302 Mfk i samme sag.*

---

22. december 2023

Sagsnr.: 23/06113

Klagenr.: 1045147

JMO

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

ÆNDRING af afgørelse i sag om afslag på lovliggørende dispensation til to kviste inden for strandbeskyttelseslinjen i Skive Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 15, stk. 1, jf. § 65 b, stk. 3, nr. 2, jf. § 78, stk. 4.¹

Miljø- og Fødevareklagenævnet ændrer Kystdirektoratets afgørelse af 25. januar 2023 om afslag på lovliggørende dispensation til to kviste på et sommerhus inden for strandbeskyttelseslinjen på matr. nr. 11q Sdr. Thise By, Thise, beliggende Sundsørevej 41, 7870 Roslev i Skive Kommune, til en dispensation.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet² og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.³ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 1 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, der i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 1, har behandlet sagen i nævnets læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.

² Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet som ændret ved lov nr. 900 af 21. juni 2022 om ændring af museumsloven, lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet og forskellige andre love.

³ Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

**MILJØ- OG
FØDEVAREKLAGENÆVNET**

Toldboden 2

8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00

CVR-nr. 37795526

EAN-nr. 5798000026070

nh@naevneneshus.dk

www.naevneneshus.dk

1. Klagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet

Afgørelsen er den 16. februar 2023 påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af ejendommens ejere, der er repræsenteret ved advokat.

Klager har navnlig anført, at

- naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 3, nr. 2, finder anvendelse selvom huset er nyopført, jf. § 15 a, stk. 2,
- klager har et væsentligt og varigt handicap,
- boligen i 2017 er renoveret, og
- Kystdirektoratets sagsbehandler er inhabil og har optrådt usagligt.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.4.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen og området

Ejendommen er beliggende i landzone inden for den udvidede strandbeskyttelseslinje ca. 80 m fra kysten. Sommerhuset på ejendommen ligger i anden række til kysten. Området er præget af grønne arealer, bestående af både bevoksning og flere steder er der registreret overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Området er i øvrigt præget af landbrug og spredt bebyggelse.

Ifølge LIFA OIS er ejendommens samlede areal ca. 2,7 ha. Det fremgår videre, at bebyggelsen på ejendommen er noteret som værende et sommerhus med et samlet boligareal på 117 m², hvor grundarealet udgør 77 m² og tagetagen udgør 40 m². Videre fremgår det af BBR, at der er foretaget bygningsændringer i 2017, hvor der er opført et nyt sommerhus på soklen af den oprindelige bebyggelse fra 1965. Endelig fremgår af BBR en garage på 50 m² og et udhus på 38 m².

Ejendommen er beliggende ca. 2 km nordvest for Natura 2000-område nr. 30 Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested og Nørre Ådal, samt Skravad Bæk (habitatområde H30 og fuglebeskyttelsesområde F14 og F24).

2.2 Sagens forhistorie

Miljø- og Fødevarerklagenævnet afslog den 10. november 2022 at genoptage Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 21. januar 2013 om afslag på dispensation til ændring af status fra sommerhus til helårsbeboelse inden for strandbeskyttelseslinjen.⁴ Ved afgørelsen fandt nævnet, at det ikke var påvist, at der ved sagens behandling var begået fejl, eller at der var fremkommet nye faktiske oplysninger af væsentlig betydning, der kunne begrunde, at behandlingen af klagesagen blev genoptaget.

---

⁴ Miljø- og Fødevarerklagenævnets sagsnr. 22/08976.

Videre ophævede Miljø- og Fødevarerklagenævnet den 22. november 2022 Kystdirektoratets afgørelse af 15. april 2020 om afslag på lovliggørende dispensation til to kviste på et sommerhus inden for strandbeskyttelseslinjen og hjemviste sagen til fornyet behandling hos direktoratet.⁵ Ved afgørelsen fandt nævnet blandt andet, at sommerhuset med de ansøgte kviste ikke var omfattet af naturbeskyttelseslovens § 15 a, stk. 2, om genopførelse af bolig. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at det nyopførte sommerhus med de etablerede kviste ikke har samme dimensioner som sommerhuset før ombygningen. Nævnet fandt endvidere, at der ikke kunne meddeles dispensation efter praksis for dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til, efter nedrivning af ældre bebyggelse, at genopføre nyt. Nævnet lagde her vægt på, at boligen med de ansøgte kviste adskilte sig fra og fremstod væsentligt anderledes i udformningen end det tidligere sommerhus, henset til bygningens samlede udtryk og fremtræden. Det var på denne baggrund nævnets vurdering, at der var tale om nyopførelse.

Ved afgørelsen fandt et flertal af Miljø- og Fødevarerklagenævnets medlemmer endvidere, at de ansøgte kviste var omfattet af naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 3, nr. 2, idet bestemmelsen kunne finde anvendelse på udvidelser af sommerhuse, selvom ejeren ikke har bopæl eller folkeregisteradresse på stedet. Flertallet lagde vægt på, at en begrænsning af bestemmelsens anvendelsesområde til beboelsesejendomme ikke fremgik af bestemmelsens ordlyd eller forarbejder. Eftersom dette forhold ikke var forudsat under direktoratets sagsbehandling, blev afgørelsen ophævet og hjemvist med henblik på, at direktoratet skulle vurdere, hvorvidt klager opfyldte betingelserne om et væsentligt og varigt handicap, samt hvorvidt der kunne foreligge et dokumenteret behov for en udvidelse af boligen efter § 65 b, stk. 3, nr. 2.

2.3 Den påklagede afgørelse

Kystdirektoratet har den 25. januar 2023 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 1, jf. § 15, meddelt afslag på lovliggørende dispensation til bibeholdelse af to kviste inden for strandbeskyttelseslinjen på matr. nr. 11q Sdr Thise By, Thise. I samme afgørelse har direktoratet udstedt påbud om, at kvistene skal fjernes senest den 1. juni 2023.

Det fremgår af afgørelsen, at klager i 2017 har opført et sommerhus på soklen af et ældre sommerhus fra 1965. Det oprindelige sommerhus var opført med en mindre kystvendt kvist samt en skorsten på den landvendte tagflade. Ifølge afgørelsen har klager ved genopførelsen opført to kviste på boligens tagflade, herunder en kystvendt kvist med en længde på 5,8 m, samt en landvendt kvist med en længde på 8 m. Den kystvendte kvist er udvidet med ca. 1,2 m i længden og har samme højde som den tidligere kvist.

---

⁵ Miljø- og Fødevarerklagenævnets sagsnr. 20/14631.

Kystdirektoratet har oplyst, at det ved direktoratets afgørelse af 15. april 2020 var direktoratets opfattelse, at handicapreglen i naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 3, nr. 2, ikke fandt anvendelse på boliger, når ejeren ikke har bopæl og folkeregisteradresse på stedet. Direktoratet har herefter bemærket, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 22. november 2022 skal forstås således, at handicapreglen kan finde anvendelse på sommerhuse, også selvom klager ikke har bopæl eller folkeregisteradresse på ejendommen.

Det fremgår videre af afgørelsen, at klager ved advokat den 22. december 2022 har fremsendt en ny ansøgning til Kystdirektoratet om lovliggørende dispensation til at bibeholde kvistene.

Ved sin afgørelse har Kystdirektoratet anført, at det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og dermed forudsætter en dispensation fra naturbeskyttelsesloven. Herudover er det direktoratets opfattelse, at en ansøgning om lovliggørende dispensation som udgangspunkt skal vurderes på samme måde som i de tilfælde, hvor der er indsendt en forudgående ansøgning.

Det er Kystdirektoratets vurdering, at naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 3, nr. 2, alene finder anvendelse på eksisterende boliger. Ifølge direktoratet kan der ved indretning af en ny eller genopført bolig tages hensyn til den handicappedes behov allerede ved planlægningen af boligens indretning. Det er derfor direktoratets vurdering, at der ikke i samme grad er behov for mindre udvidelser, som bestemmelsen tillader, som ved til- eller ombygning af eksisterende boliger. I forlængelse heraf har direktoratet henvist til Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 14. januar 2022,⁶ hvoraf det ifølge direktoratet blandt andet fremgår, at naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 3, nr. 2, kun finder anvendelse i forbindelse med udvidelse af eksisterende bebyggelse.

Det er Kystdirektoratets opfattelse, at idet Miljø- og Fødevareklagenævnet ved sin afgørelse af 22. november 2022 har afgjort, at sommerhuset er nyopført, er de to kviste ikke omfattet af naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 3, nr. 2.

For så vidt angår de fremlagte lægeerklæringer vedrørende klager 1, har Kystdirektoratet bemærket, at hans slidgigt i begge knæ, som følge af en trafikulykke, samt diskusprolaps i nakken, kan udgøre et væsentligt og varigt handicap. Ud fra lægeerklæringen har direktoratet bemærket, at det er afgørende med fuld ståhøjde på trappens sidste trin, herunder også af hensyn til montering af en eventuel trappestolelevator på sigt. Endvidere har direktoratet bemærket, at det af en anden lægeerklæring fremgår, at han har nedsat syn og hornhindeløsning. Ifølge direktoratet fremgår det desuden af

---

⁶ Miljø- og Fødevareklagenævnets sagsnr. 21/08633.

lægeerklæringen, at der er et behov for ved boligens indretning at tage hensyn, herunder at en ligeløbstrappe er at foretrække frem for et snoet trappeforløb.

For så vidt angår klager 2's fremlagte lægeerklæring, bemærker direktoratet, at hun har svær knogleskørhed (osteoporose) i lænden med risiko for sammenfald på sigt. Direktoratet har i den forbindelse bemærket, at der efter handicapreglens ordlyd skal foreligge et dokumenteret behov som følge af et væsentligt og varigt handicap. Sygdom eller funktionsnedsættelse, der på sigt kan medføre et væsentligt og varigt handicap, herunder ved behov for bygningsmæssige ændringer, kan efter direktoratets vurdering ikke føre til, at bestemmelsen anvendes.

Kystdirektoratet kan på den baggrund ikke afvise, at naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 3, nr. 2, ville kunne finde anvendelse i den aktuelle sag som følge af de lægeerklæringer, der er fremlagt vedrørende klager 1's omhandlende slidgigt, såfremt der i sagen havde været tale om udvidelse af en eksisterende bolig.

Til de forhold, at det ifølge lægeerklæringerne er nødvendigt med en ligeløbstrappe, og at kvisten er nødvendig for at skabe ståhøjde ved trappens afslutning, har Kystdirektoratet anført, at der findes stolelifte, der kan monteres på kurvede trappeforløb. En ligeløbstrappe er efter direktoratets opfattelse således ikke et krav for at kunne eftermontere en stolelift. Herudover er det direktoratets opfattelse, at der kan etableres ligeløbstrapper i boliger uden kviste, og at kvisten alene er aktuel på baggrund af trappens placering, parallelt med og helt ude ved boligens facade ved tagets laveste højde over tagetagens gulv. Endvidere har direktoratet anført, at udfordringerne kunne være løst ved, at trappen blev placeret, således at trappen udmunder under boligens kip, hvorved kvistene ikke ville være nødvendige.

På baggrund heraf er det Kystdirektoratets vurdering, at en alternativ placering af trappen ville have løst den udfordring, der ifølge lægeerklæringerne er nødvendig. Det er endvidere direktoratets vurdering, at anvendelsen af handicapreglen forudsætter, at en boligs udvidelse nødvendiggøres af hensyn til dette handicap.

Endvidere har Kystdirektoratet konstateret, at det fremgår af bemærkningerne til naturbeskyttelsesloven, at der efter handicapreglen kan meddeles dispensation, uden at der foreligger et særligt tilfælde. Dog skal en dispensation fortsat være i overensstemmelse med lovens formål, herunder ved at varetage hensynet til kystlandskabet og de naturbeskyttelsesmæssige interesser.

Hertil har Kystdirektoratet vurderet, at kvistene medfører, at boligen fremtræder unødigt markant i kystlandskabet, og at klagerne ved dialog om bestemmelsens anvendelse kunne være blevet henvist til en anden og for kystlandskabet mindre indgribende løsning.

Endelig fremgår det af afgørelsen, at Kystdirektoratet ikke har foretaget en nærmere vurdering af, om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer kan påvirke Natura 2000-områder eller bilag IV-arter, idet der er meddelt afslag til det ansøgte.

2.4 Klagens indhold

Klager har ved klagens indgivelse den 16. februar 2023 og ved supplerende bemærkninger af 22. august 2023 anført, at Kystdirektoratets afgørelse hverken er lovlige eller gyldig.

Det fremgår af klagen, at der tidligere har været adgang til husets første sal ad en smal spindeltrappe, hvilken i forbindelse med husets renovering er blevet ændret til en ligeløbstrappe. Ændringen er ifølge klager foretaget på baggrund af klagers handicaps, idet der ikke var plads til at etablere en ligeløbstrappe uden en kvist.

Klager har anført, at kvisten ikke er synlig for andre end husets beboere, og at husets areal ikke er øget på baggrund af ændringen. Det er endvidere klagers opfattelse, at arealet efter praksis kan øges ved ombygning, herunder i forbindelse med plads til bedre sanitets- og isoleringsforhold. Videre har klager anført, at naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 3, nr. 2, netop var trådt i kraft inden ombygningen, og at bestemmelsen er indsat med det formål, at et begrundet handicap kan tillade et forøget areal.

Videre fremgår det af klagen, at klager 1's syn er vurderet til 50% på venstre øje og 60% på højre øje, og at han også er ramt af nethindeløsning på begge øjne, der er en permanent udsat tilstand. Det er klagers opfattelse, at de fremlagte lægeerklæringer vedrørende klager 1's slidgigt og synsnedsættelse, udgør væsentlige og varige handicaps, der påvirker dagligdagen.

Til klagen er der ligeledes fremlagt lægeerklæring fra en speciallæge i almen medicin, der i sin erklæring har oplyst, at en ligeløbstrappe er en forudsætning for, at klager 1 kan færdes i huset med henvisning til klager 1's knæ- og nakkelidelser. For så vidt angår klager 1's synshandicap, har speciallæge i medicinske og kirurgiske øjensygdomme anbefalet en ligeløbstrappe. Speciallægen har i forlængelse heraf henvist til Dansk Blindesamfunds anbefalinger, hvoraf det ifølge klager fremgår, at trapper altid udgør en potentiel fare for blinde og svagtseende. Videre fremgår det af anbefalingerne, at det er meget vanskeligt for blinde at orientere sig på vindel- og spindeltrapper, at trapper bør undgås for at hindre risikoen for faldulykker, og at trapper med rette vinkler er at foretrække. Endvidere er klager 1's diskusprolaps ifølge klager stødt til siden renoveringen.

Til klagen er der desuden vedlagt en lægeerklæring af 26. august 2021 fra en speciallæge vedrørende klager 2's knogleskørhed. Det fremgår heraf, at en ny ligeløbstrappe er en forudsætning for, at hun kan færdes i huset. Det er ifølge klager endvidere forventeligt, at der på sigt sker en forværring af

tilstanden, særligt hvis hun måtte pådrage sig et sammenfald. Videre har klager anført, at klager 2 har udviklet knogleskørheden under husets renovering, hvilken ifølge klager udgør et væsentligt og varigt handicap.

Det er derved klagers opfattelse, at det er nødvendigt med en ligeløbs-trappe, og at der ikke bør være tale om en trappe med runde sving. Det er videre klagers vurdering, at trappen ikke kan placeres frit. Husets areal er i forbindelse med renoveringen udvidet med 8 m², hvilket klager har bemærket, kunne have været op til 25 m² inden for gældende lovgivning. Herudover er alle husets fire soverum beliggende på første sal, hvorfor trappen efter klagers opfattelse er nødvendig.

Desuden har klager anført, at det er forkert, at Kystdirektoratet har begrundet afgørelsen med, at naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 3, nr. 2, ikke finder anvendelse med henvisning til, at huset er nyopført, og at handicapreglen ifølge Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 14. januar 2022 ikke gælder for nybyggeri.

Videre har klager anført, at Danmark i 2014 fik kritik for ikke at efterleve FN's handicapkonvention, og at indførelsen af handicapreglen i naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 3, nr. 2, er et konkret udslag af Handicapkonventionen. Endvidere er det klagers opfattelse, at et handicap også vil kunne opstå efter opførelsen af et nyt hus, hvilket vil give mulighed for at søge om arealforøgelse på grund af handicaphensyn.

Det er endvidere klagers opfattelse, at naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 3, nr. 2, finder anvendelse på sommerhuse, uanset om ejeren har bopæl på adressen eller ej. I forlængelse har klager bemærket, at klager har folkeregisteradresse på ejendommen. Kystdirektoratet kan ifølge klager således ikke henvise til Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 14. januar 2022, idet fortolkningen af reglen ikke var gældende på opførelsestidspunktet i 2017.

For så vidt angår kvisten mod landsiden, er det særligt klagers opfattelse, at kvisten er lovlig i henhold til gældende byggelovgivning, og at der således ikke er grundlag for den aktuelle lovliggørelsessag hos Kystdirektoratet. Videre har klager anført, at kvisten vender væk fra vandet, og kvisten ikke er synlig for andre end husets beboere. Dette er ligeledes tilfældet for det teknikrum, direktoratet den 15. april 2020 har meddelt lovliggørende dispensation til. Det er endvidere klagers opfattelse, at der i området er meddelt tilladelse til langt større kviste med langt større glasarealer mod vandet. Klager har i den forbindelse henvist til ejendommene på Sundsørevej 33 og 35, hvor der ifølge klager er meddelt tilladelser under tidligere og strengere lovgivning. Klager har anført, at genopførelser i strandbeskyttelseszonen skal være omtrent som tidligere, men at Kystdirektoratet i en sammenlignelig sag er afvejet markant fra dette.⁷

---

⁷ Klager har henvist til Kystdirektoratets sag 19/01602.

Klager har anført, at kvisten mod landsiden ud fra en arkitektfaglig vurdering er pæn og harmonisk, idet kvisten er trukket ned i taget og ind fra gavlene. Endvidere er det klagers opfattelse, at en dispensation til kvisten mod landsiden ikke vil skabe præcedens, og at en nedrivning vil være be- kostelig og ødelægge husets integrerede lavenergiinstallationer og kvistens funktion som pladsskaber til ligeløbstrappen.

Herudover har klager anført, at det renoverede hus har et bebygget areal, der er 12 m² mindre end det oprindelige, og at det bebyggede areal må være det væsentligste i forhold til naturhensyn. Ifølge klager øger kvisten alene arealet med blot 5,6 m², mens arealet på førstesalen i huset ikke er øget. Disse forhold bør efter klagers opfattelse tilgodeses i en konkret begrundelse for dispensation.

For så vidt angår kvisten mod vandsiden, er det særligt klagers opfattelse, at kvisten er en genopførelse af en tidligere kvist. Ifølge klager er den genopførte kvist lovlig i alle henseender og medfører et arkitektonisk løft set i relation til den tidligere kvist. Ifølge klager har Kystdirektoratet tilmed erklæret sig enig i, at der er tale om en genopførelse af kvisten. Videre har klager anført, at kvisten har omtrent samme længde som den tidligere og kun er 2,4 m² større, hvilket efter klagers opfattelse er inden for bagatelgrænsen. At den oprindelige kvist syner mindre på luftfotos, skyldes ifølge klager, at tagfladen er reduceret betragteligt i det renoverede hus, idet det store udhæng hele vejen rundt ikke længere er på huset. Videre er det klagers opfattelse, at kvisten efter en arkitektfaglig vurdering er kønnere, mere harmonisk og rigtig for byggestilen, hvilken i øvrigt er sædvanligt for byggestilen i 2017. Herudover er det klagers vurdering, at huset er beliggende i den udvidede del af strandbeskyttelseslinjen, og at der alene er et smalt indblik fra fjorden mod huset. Klager har anført, at huset ligger i anden række langt fra vandet bag et andet hus, der ligger på en kystskrænt, og som spærrer for indblik fra kysten. Endelig er det klagers vurdering, at en nedrivning af kvisten vil være be- kostelig og ødelægge husets brugbarhed og integrerede lavenergiinstallationer.

Ifølge klager er huset ikke nyopført, men alene renoveret i byggeteknisk forstand. I forbindelse hermed har klager bl.a. bemærket, at den tilsynsførende arkitekt på renoveringen i skrivelse til Skive Kommune af 31. marts 2023 har oplyst, at der var tale om renovering. Endvidere følger, at den centrale mur med brændeovn er bevaret i det nye hus, hvilket efter klagers opfattelse støtter, at der er tale om en renovering.

Klager har anført, at Kystdirektoratets sagsbehandler notorisk har været inhabil under sagens behandling. Til støtte herfor er det klagers opfattelse, at direktoratets sagsbehandler har forestået sagsbehandlingsopgaver dels som ansat for direktoratet og dels som privat konsulent i forbindelse med den aktuelle sag.

Endvidere har klager anført en række betragtninger om, at huset bør have status af et helårshus frem for et sommerhus, at sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst hos Kystdirektoratet, at præcedens ikke indgår, og at sagens behandling hos direktoratet ikke har været saglig.

Endelig har klager den 11. oktober 2023 og 31. oktober 2023 fremlagt en række bilag i form af en række domme og afgørelser samt udtalelser fra Ankestyrelsen og Miljøministeriet, der navnlig har til hensigt at supplere og understøtte det i klagen anførte.

2.5 Kystdirektoratets bemærkninger til klagen

Kystdirektoratet har bemærket, at direktoratet efter officialprincippet er forpligtet til at tilvejebringe det faktiske og retlige materiale, der er nødvendigt for at kunne træffe afgørelse. Det er direktoratets opfattelse, at det retlige materiale i den aktuelle sag blandt andet omfatter Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemvisning, herunder en stadfæstelse af, at sommerhuset er nyopført. Ifølge direktoratet omfatter det retlige materiale endvidere også nævnets afgørelse af 14. januar 2022,⁸ hvoraf det efter direktoratets opfattelse fremgår, at handicapreglen kun finder anvendelse ved udvidelse af eksisterende bebyggelse.

Endvidere har Kystdirektoratet bemærket, at der er underskriftskrav på afgørelser fra offentlige myndigheder. I forlængelse heraf har direktoratet bemærket, at direktoratet generelt opfylder underskriftskravet ved, at sagsbehandleren underskriver afgørelsen inden udsendelse. Direktoratet har endvidere anført, at en afgørelsesunderskrift fra en sagsbehandler ikke er et udtryk for sagsbehandlerens personlige vurdering eller er udtryk for en personlig holdning til sagen. Videre har direktoratet anført, at en afgørelse fra direktoratet altid er udtryk for direktoratets vurdering og er i samme ombæring heller ikke udtryk for, at ikke flere har været en del af sagsbehandlingen.

Endelig har Kystdirektoratet anført, at direktoratets sagsbehandler ikke er bekendt med at have relationer til klager, klagers familie eller på anden måde have potentielle interessekonflikter, der efter almindelige habilitetsregler kan medføre inhabilitet.

3. Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Følgende medlemmer af Miljø- og Fødevarerklagenævnet har deltaget i sagens behandling: Birgitte Egelund Olsen (formand), fhv. landsdommer Eva Staal og landsdommer Olaf Tingleff samt de læge medlemmer Pelle Andersen-Harild, Lene Hansen, Kristian Pihl Lorentzen og Jens Vibjerg.

---

⁸ Miljø- og Fødevarerklagenævnets sagsnr. 21/08633.

3.1 Miljø- og Fødevarerklagenævnets prøvelse

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har i den aktuelle sag ikke taget stilling til, hvorvidt boligens status kan ændres fra et sommerhus til et helårshus. Nævnet forstår Kystdirektoratets afgørelse således, at der i den påklagede afgørelse ikke er taget stilling til spørgsmålet. Nævnet henviser i den forbindelse til nævnets afgørelse af 10. november 2022, hvor nævnet afviste at genoptage Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 21. januar 2013 vedrørende ansøgning om ændring af husets status.⁹

Endvidere har Miljø- og Fødevarerklagenævnet vurderet, at der ikke med klagen eller med sagens oplysninger i øvrigt er fremkommet nye oplysninger, der giver anledning til at ændre nævnets afgørelse af 22. november 2022, for så vidt angår Kystdirektoratets sagsbehandling, herunder det af klager anførte om, at der er sket ulovlig delegation, begrundelsesmangler, og at sagen ikke var tilstrækkeligt oplyst.

3.2 Særligt om inhabilitet

Klager har under sagen rejst spørgsmål om inhabilitet, idet Kystdirektoratets sagsbehandler under sagens behandling dels har virket som ansat hos direktoratet og dels har virket som privat konsulent. Forvaltningslovens kap. 2, herunder navnlig bestemmelserne i § 3, indeholder regler om personlig inhabilitet.¹⁰

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder efter en gennemgang af de i sagen fremlagte oplysninger, at der ikke foreligger oplysninger, der kan medføre, at Kystdirektoratets sagsbehandler er inhabil i den aktuelle sag. Ved vurderingen har nævnet lagt vægt på, at sagsbehandleren, som sagen er oplyst, ikke kan anses for at have en særlig interesse i sagen, eller der i øvrigt foreligger andre potentielle interessekonflikter i strid med de almindelige habilitetsregler. Endvidere foreligger der ikke oplysninger om, at sagsbehandleren har familiære relationer eller øvrige relationer til klager eller klagers familie. Nævnet henviser til, at nævnet i afgørelse af 22. november 2022 har vurderet, at der i sagen ikke foreligger ulovlig delegation.

3.3 Miljø- og Fødevarerklagenævnets indledende bemærkninger om retsgrundlaget for en dispensation

Naturbeskyttelseslovens § 15, stk. 1, indeholder et generelt forbud mod at foretage ændring i tilstanden af arealer inden for strandbeskyttelseslinjen, herunder foretage bebyggelse, udstykning, matrikulering og arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

Formålet med bestemmelsen er at sikre en friholdelse af strandene og de umiddelbart bagvedliggende kystområder mod indgreb, der ændrer den nuværende tilstand og anvendelse.

---

⁹ Miljø- og Fødevarerklagenævnets sagsnr. 22/08976.

¹⁰ Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 af forvaltningsloven.

Det følger af naturbeskyttelseslovens § 15 a, stk. 2, at uanset forbuddet mod tilstandsændringer i § 15, stk. 1, kan en bolig genopføres på en lovligt eksisterende sokkel, hvis boligen har samme dimensioner som den bolig den erstatter. Det vil sige, at der i disse tilfælde ikke kræves dispensation til genopførelse af bygningen.

Efter naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 1, kan der kun i særlige tilfælde meddeles dispensation fra strandbeskyttelseslinjen. Der kan derfor kun dispenseres, hvis særlige forhold taler for det, herunder hvis der er tale om et nødvendigt formål, som bør gå forud for den generelle beskyttelsesinteresse, og der ikke ved en dispensation skabes præcedensvirkning i strid med det generelle formål med reglerne. Bestemmelsen administreres i praksis meget restriktivt.

Uanset naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 1, kan der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 3, nr. 2, meddeles dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til udvidelse af boliger, når udvidelsen sker af hensyn til medlemmer af husstanden med et væsentligt og varigt handicap, og der er et dokumenteret behov for en udvidelse af boligen af hensyn til dette handicap.

Spørgsmålet om, hvorvidt dispensation til en allerede gennemført tilstandsændring bør meddeles, skal som udgangspunkt behandles, som om indgrebet ikke havde fundet sted.

Dispensationsbeføjelsen i § 65 b, stk. 1, henholdsvis § 65 b, stk. 3, nr. 2, skal endvidere administreres under hensyntagen til de internationale forpligtelser, herunder habitatdirektivet¹¹ og habitatbekendtgørelsen.¹²

Det følger af habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1, jf. § 7, stk. 2, nr. 1, at der, før der kan meddeles dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15, stk. 1, skal foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Det følger endvidere af habitatbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1, jf. § 7, stk. 2, nr. 1, at der ikke kan gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a. Vurderingen i forhold til bilag IV-arter skal fremgå af de afgørelser, der bliver truffet efter de i §§ 7-8 nævnte bestemmelser, jf. bekendtgørelsens § 10, stk. 2.

---

¹¹ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer.

¹² Bekendtgørelse nr. 2091 af 12. november 2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

3.4 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at nævnet ved afgørelse af 22. november 2022 fandt, at ejendommen ikke var genopført, jf. naturbeskyttelseslovens § 15 a, stk. 2. Ved vurderingen lagde nævnet vægt på, at sommerhuset med de ansøgte kviste ikke har samme dimensioner som sommerhuset før ombygningen, og herved adskilte sig fra og fremstod væsentligt anderledes i udformningen end det tidligere sommerhus.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer endvidere, at et flertal i nævnet fandt, at naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 3, nr. 2, kunne finde anvendelse i den aktuelle sag. Flertallet lagde vægt på, at en begrænsning af bestemmelsens anvendelsesområde til beboelsesejendomme ikke fremgår af hverken bestemmelsens ordlyd eller forarbejder, ligesom et ministersvar af 16. maj 2017, der synes at forudsætte det modsatte, ikke kunne føre til et andet resultat. Afgørelsen blev derfor ophævet og hjemvist med henblik på, at Kystdirektoratet skulle tage stilling til, hvorvidt klager opfylder betingelserne om et væsentligt og varigt handicap, samt om der foreligger et dokumenteret behov for en udvidelse af boligen som følge af dette handicap.

Miljø- og Fødevareklagenævnet fastholder, at boligen ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 15 a, stk. 2. Det forhold, at det er den tilsynsførende arkitekt på ejendommens opfattelse, at boligen er genopført, blandt andet som følge af, at den centrale mur med brændeovn er bevaret, kan efter nævnets vurdering ikke medføre et andet resultat.

Miljø- og Fødevareklagenævnet fastholder desuden flertallets vurdering i afgørelsen af 22. november 2022, hvorefter de ansøgte kviste er omfattet af den lempeligere dispensationsadgang i naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 3, nr. 2. Det forhold, at der er tale om en nyopførelse, der ikke er omfattet af lovens § 15 a, stk. 2, kan ikke i sig selv medføre, at det konkrete forhold ikke er omfattet af den lempeligere dispensationsadgang i lovens § 65 b, stk. 3, nr. 2. Nævnet har lagt vægt på, at det alene er dimensionerne af de ansøgte kviste, der har medført, at forholdet ikke har haft karakter af en genopførelse efter § 15 a, stk. 2. Nævnet konstaterer, at dette allerede fremgår klart af afgørelsen af 22. november 2022.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der kan meddeles dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 3, nr. 2 til den landvendte kvist.

Ved vurderingen har Miljø- og Fødevareklagenævnet lagt vægt på de fremlagte lægeerklæringer, der efter nævnets vurdering i tilstrækkelig grad dokumenterer et væsentligt og varigt handicap i bestemmelsens forstand for så vidt angår klager 1. Det er endvidere nævnets vurdering, at det fremgår af lægeerklæringerne, at ligeløbstrappen er nødvendig af hensyn til klagers handicap, og at den landvendte kvist er nødvendig i forbindelse med etableringen af ligeløbstrappen. Det forhold, at Kystdirektoratet har vurderet, at trappen efter dialog med direktoratet eventuelt kunne være placeret midt

i huset, kan ikke føre til et andet resultat. Det er desuden nævnets vurdering, at en dispensation til den landvendte kvist ikke vil tale afgørende imod hensynet til kystlandskabet og de naturbeskyttelsesmæssige interesser. Nævnet har herved lagt vægt på, at kvisten er orienteret landværts i skjul fra kysten bag husets gavltag, og at ejendommen er beliggende inden for den udvidede strandbeskyttelseslinje.

For så vidt angår den kystvendte kvist finder Miljø- og Fødevareklagenævnet, at kvisten også er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 65 b, stk. 3, nr. 2. Ved vurderingen har nævnet lagt vægt på, at kvisten i højere grad sikrer fuld ståhøjde på boligens 1. sal, hvilket ifølge de fremlagte lægeerklæringer er nødvendigt af hensyn til klagers handicap. Videre har nævnet lagt vægt på, at kvisten erstatter en tidligere kvist, og at der alene er tale om en begrænset arealmæssig forøgelse. Endelig har nævnet lagt vægt på, at en dispensation til kvisten ikke taler afgørende imod hensynet til kystlandskabet, og at boligen er beliggende inden for den udvidede strandbeskyttelseslinje og i anden række fra kysten.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at Kystdirektoratet ikke har foretaget en vurdering af, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt eller medføre beskadigelse eller ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at de ansøgte kviste ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer eller projekter vil påvirke Natura 2000-områder væsentligt, eller i øvrigt medføre en beskadigelse/ødelæggelse af arter eller yngle- eller rasteområde for de dyrearter, som fremgår af habitatdirektivets bilag IV. Nævnet har lagt vægt på afstanden til det nærmeste Natura 2000-område, der ligger ca. 2 km væk fra ejendommen. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at de ansøgte kviste med deres respektive størrelse, udformning og placering ikke vil medføre en beskadigelse/ødelæggelse i strid med habitatdirektivets bilag IV.

3.5 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

3.6 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ændrer Kystdirektoratets afgørelse af 25. januar 2023 om afslag på lovliggørende dispensation til to kviste på et sommerhus inden for strandbeskyttelseslinjen på matr. nr. 11q Sdr. Thise By, Thise, beliggende Sundsørevej 41, 7870 Roslev i Skive Kommune, til en dispensation.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Kystdirektoratet (j. nr. 22/24872) samt for klageren og dennes repræsentant (j. nr. 380842) via klageportalen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på mfkn.naevneneshus.dk. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

A handwritten signature in blue ink that reads "Birgitte Egelund Olsen". The signature is written in a cursive style with a large initial 'B'.

Birgitte Egelund Olsen
Formand